

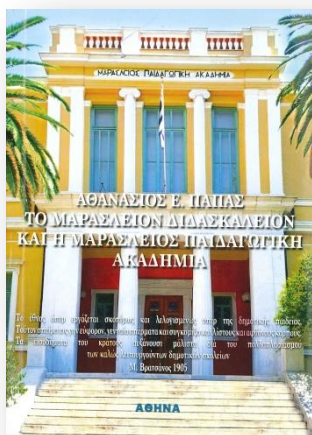
Εφαρμοσμένη Παιδαγωγική, Περιοδική Ηλεκτρονική Έκδοση του Ελληνικού Ινστιτούτου
Εφαρμοσμένης Παιδαγωγικής και Εκπαίδευσης (ΕΛΛ.Ι.Ε.Π.ΕΚ.), Τεύχος 13, 2022

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΤΖΟΚΑΣ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΩΝ

**ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΤΟ ΒΙΒΛΙΟ: ΤΟ ΜΑΡΑΣΛΕΙΟΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟΝ ΚΑΙ Η
ΜΑΡΑΣΛΕΙΟΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ: ΑΥΤΟΕΚΔΟΣΗ, ΑΘΗΝΑ, 2021.**

ΣΕΛΙΔΕΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: 986.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Ε. ΠΑΠΑΣ

**ΤΟ ΜΑΡΑΣΛΕΙΟΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟΝ
ΚΑΙ Η ΜΑΡΑΣΛΕΙΟΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ**

Γράφει ο ΛΕΥΤΕΡΗΣ Β. ΤΖΟΚΑΣ

Πρόεδρος Ένωσης Ελλήνων Λογοτεχνών

ΚΙΒΩΤΟΣ της Εκπαίδευσης και της Μάθησης η ΜΑΡΑΣΛΕΙΟΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ καθώς συμπληρώθηκαν 106 χρόνια (1905-2011) λειτουργίας «για να καταλυθεί μια από τις ευγενέστερες, δημιουργικότερες και ουσιαστικότερες κατακτήσεις των Δασκάλων: Το Μαράσειο Διδασκαλείο», θα γράψει ο Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών και τελευταίος Πρόεδρος του Μ.Δ.Δ.Ε.-Ε.Κ.Π.Α. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Ε. ΠΑΠΑΣ.

ΕΣΚΥΨΕ με πολλή αγάπη, σεβασμό και μεράκι στο Αρχαιακό υλικό της Σχολής, έχοντας άμεσες συνεργάτιδες τις κόρες του, Δρ. Μόνικα Α. Παπά, Ε.ΔΙ.Π., Α.Σ.Κ.Τ. Αθηνών και η υποψήφια Διδάκτωρ Ε.Κ.Π.Α., Βασιλική-Γκλόρια Παπά.

Έτσι, εκδόθηκε το έργο του 896 σελίδων, μεγάλου σχήματος και «ΑΦΙΕΡΩΝΕΤΑΙ – από τον ίδιο- με ευγνωμοσύνη σε εκείνους που αναγνώρισαν τις σπουδές και το έργο

μου και με ενθάρρυναν με λόγια και με έργα, να γίνω και να παραμείνω ένας απλός **Δάσκαλος**

και να μην ξεχάσω ποτέ πώς έφτασα εδώ που είμαι σήμερα». Η εικόνα του εξωφύλλου, φωτογραφία της Μαρασλείου Παιδαγωγικής Ακαδημίας είναι από το αρχείο του ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ Ε. ΠΑΠΑ. Ο Πίνακας Περιεχομένων στην αρχή του βιβλίου, πυκνογραμμένος, καλύπτει έντεκα (11) σελίδες, μας δίνει μια ολοκληρωμένη ενότητα κ' εικόνα.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ από καρδιάς τον συγγραφέα του Τιτάνιου Έργου με τον παραπάνω τίτλο, σεβαστό φίλο μου, Ηπειρώτη ΑΘΑΝΑΣΙΟ Ε. ΠΑΠΑ, ομότιμο Καθηγητή του Πανεπιστημίου Αθηνών, καθώς είναι ένα σπάνιο έργο που χρειάστηκε πολύ μόχθο και ευθύνη. Είναι χρήσιμο για τους Εκπαιδευτικούς, Ερευνητές και τους Φιλίστορες. Ιδιαίτερα τον ευχαριστώ όταν αναφέρεται στο πρόσωπό μου «που αναλύσκει καθημερινά στον στίβο της Λογοτεχνίας και της ζωής».

Αθήνα 1/11/2021, Αθανάσιος Ε. Παπάς. Εύγε!..

ΕΜΠΝΕΥΣΜΕΝΟΣ ο πρόλογος με «Τα ειρημένα, τα καταγεγραμμένα, τα παραλελειμμένα, τα πεπραγμένα και τα μεμνημένα» γραμμένος από τον ίδιο καταλαμβάνει δέκα τρεις (13) σελίδες βιβλίου. Στο Κεφάλαιο πρώτο γίνεται αναδρομάρης στο χρόνο και το χώρο «με την Παιδεία στη διαχρονική πορεία του Ελληνικού έθνους, που αποτέλεσε όντως ύψιστη αξία και παρέμεινε μέχρι σήμερα τον κάλλιστον κτήμα στους βροτούς».

Δεν παραλείπει ο συγγραφέας ν' αναφερθεί στην ιστορική Οικογένεια Μαρασλή, στις σελίδες 33-111 και στον Αρχιτέκτονα Δημ. Κ. Καλλία που έκανε το Οικοδόμημα μαζί με τη Δωρεά του οικοπέδου από την Ιερά Μονή Ασωμάτων Πετράκη των 10 στρεμμάτων, στις 19 Φεβρουαρίου 1876.

Στο Δεύτερο Κεφάλαιο κάνει αναφορά στα Πρακτικά του Μαράσλειου Διδασκαλείου από το 1899 με επιλογή ως το 1928. Εδώ συναντώνται οι Μεγάλοι Παιδαγωγοί στο Διδασκαλείο: Χ. Παπαμάρκος, Μ. Βρατσάνος (Γ. Μιστριώτης ως επόπτης με διαταγή του Υπ. Παιδείας για την εξέταση ενός μαθητή για προαγωγικές εξετάσεις), Ν.Ι. Εξαρχόπουλος, Δ.Ι.Λάμπας, Χρ. Ανδρούτσος, Γ. Αθανασιάδης, Θεόφιλος Βορέας, Ο.Χάϊμαν, Ζ. Ζαμάνης, Κ. Ηλιάδης, Γ. Γιαβάσης, Ηλ. Παπαϊωάννου, Σπύρος Καλλιάφας, Κ. Καλότυχος, Μ. Παπαμαύρος, Α. Δελμούζος, Δ. Γληνός, Ρόζα Ιμβριώτη, είναι μερικοί Παιδαγωγοί με υψηλό κύρος (σελ. 113-143).

ΤΑ «ΜΑΡΑΣΛΕΙΑΚΑ» στο τρίτο κεφάλαιο. Ένα ακόμα πλήγμα των συντηρητικών της Προοδευτικής Εκπαίδευσης καταγράφεται από τον Καθηγητή Αθανάσιο Παπά, με τους Πρωταγωνιστές στις σελίδες 145-179. Γίνεται εξιστόρηση γεγονότων και ενεργειών, που η ανάθεση διενέργειας των ανακρίσεων στον Αρεοπαγίτη Γ. Αντωνακάκη, απέδειξε, ότι πέτρα του σκανδάλου ήταν ο Διευθυντής του

Διδασκαλείου Α. Δελμούζος. Για τα «Μαρασλειακά» ήταν στο επίκεντρο και η Παιδαγωγός Ρόζα Ιμβριώτη κι άλλοι.

Η ΙΔΡΥΣΗ των Παιδαγωγικών Ακαδημιών και ο Εισηγητής Γεώργιος Παλαιολόγος με τον Νόμο 5802/1933 και τα διδασκόμενα μαθήματα υπάρχουν στις σελίδες 181-273.

Το κεφάλαιο πέμπτο εστιάζει την προσοχή του αναγνώστη στη Μαράσλειο Παιδαγωγική Ακαδημία (1980-1990) κατά την τελευταία δεκαετία της ζωής της (σελ. 275-350). Τα Πρακτικά της Μαράσλειου Ακαδημίας (1980-89) μας ενημερώνουν ότι το Μάθημα της Ειδικής Διδακτικής αναθέτουν τα καθήκοντα Διδασκαλίας στον Καθηγητή Αθανάσιο Ε. Παπά.

Στις 26-8-85 με απόφαση του ΥΠ.Ε.Π.Θ., διορίστηκε Υποδ/ντής της Μ.Π.Α. και από την 10/12/1986 στην Προεδρεία του Δ.Σ. της Σχολής έχει ο Καθηγητής Α.Ε. Παπάς. Εδώ διαφαίνεται περίτρανα το ενδιαφέρον του για την Εκπαίδευση και τη Μάθηση Φοιτητών. Συγκροτήθηκαν ομάδες εργασίας για τη μελέτη θεμάτων του Μ.Δ.Δ.Ε., ακόμα δέχτηκαν για ταχύρρυθμη ενημέρωση σε σύγχρονες μεθόδους Διδασκαλίας και Παιδαγωγικής, τεταρτοετείς φοιτήτριες της Σχολής Επιστημών Υγείας – Τμήμα Νοσηλευτικής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Οι πνευματικοί Άνθρωποι της χώρας μας με διεθνή αναγνώριση είχαν την τιμητική τους στη Μ.Π.Α. Όπως: Κωστούλα Μητροπούλου, Νικηφόρος Βρεττάκος και δόθηκε από το Θεατρικό Εργαστήρι της Διδασκαλικής Ομοσπονδίας Ελλάδας στο Θέατρο «ΔΙΟΝΥΣΙΑ» το έργο του Χ.Σακελλαρίου «Ο Σπιθοβολάκης». Το κεφάλαιο αυτό περιέχει πολλά στοιχεία που εικονίζουν την πορεία της Μ.Π.Α. (σελ. 353-421).

Η ΜΕΤΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ των Δημοδιδασκάλων στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο γίνεται στο έβδομο κεφάλαιο και στη φωτογραφία εικονίζεται ο πρώτος Πρόεδρος του Π.Ι. Καθηγητής του Α.Π.Θ. Ι.Θ. Κακριδής, από το 1964 μέχρι την κατάργησή του το 1967 από το δικτατορικό καθεστώς. Φωτοτυπία του Δελτίου του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου 41/2 σελίδες, έχει το άρθρο του Ι.Θ. Κακριδή: «ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ». Ακόμη το άρθρο «ΤΟ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ» της Σοφίας Γεδεών, Επ. Εκπαιδευτικής Συμβούλου. Τα αποτελέσματα των Εισαγωγικών Εξετάσεων στο Π.Ι. το 1966, πρώτος ο Αθαν. Παπάς κι ακολουθούν άλλοι εκατόν ογδόντα (180) Εκπαιδευτικοί. Έξι σελίδες με φωτογραφικό υλικό για να κλείσει το θέμα, από τις σελ. 423-445.

ΜΟΝΤΕΛΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ στα Πειραματικά Σχολεία Μαράσλειου-ΕΚΠΑ για τη Διδακτική της Ελληνικής Γλώσσας και των κειμένων στις σελίδες 447-489 με σχηματικά μοντέλα όπως εφαρμόστηκε στα Πειραματικά Σχολεία του Μαράσλειου Διδασκαλείου με επιτυχία. Στο ένατο κεφάλαιο περιλαμβάνονται Λειτουργικά θέματα της Μαρασλειακής Κοινότητας και του Μ.Δ.Δ.Ε. που εγκαινιάστηκε από το έτος 1994 με το τρίπτυχο: Συνδιοίκηση – Συναπόφαση – Συνευθύνη, που καλύπτει έξι σελίδες

(491-496). Ο Σύλλογος Μετεκπαιδευομένων στέκεται αρωγός στη νέα διεύθυνση της Σχολής.

ΜΕ ΚΕΡΔΙΣΕ και με έθελξε ο αφιερωματικός πολυσέλιδος τόμος «ΜΑΡΑΣΛΕΙΟ ΔΙΔΑΣΚΛΕΙΟ...» του σεβαστού Καθηγητή Αθανασίου Ε. Παπά, γραμμένο σε πρώτο πρόσωπο, αποτίνεται σε δεύτερο, στον αναγνώστη, στο φίλο, στο συνάνθρωπο.

Έχει μια υποβλητικότητα που σε κερδίζει!...

ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ η περιήγηση και η μελέτη του έργου στο δέκατο κεφάλαιο. Εδώ έχει κείμενα από το «Μαρασλειακό Βήμα», περιοδική έκδοση των Μετεκπαιδευομένων Δασκάλων και Νηπιαγωγών στο Μ.Δ.Δ.Ε.-Ε.Κ.Π.Α. Φωτοτυπίες του εντύπου συναντούμε στις σελίδες και Κρίσεις-Απόψεις. Ακόμη προτάσεις και έρευνες. Γραμμένο από Δασκάλους και Νηπιαγωγούς έχει τη Συντακτική Επιτροπή της έκδοσης (σελίδες 499-555 στο βιβλίο).

Το ενδέκατο κεφάλαιο περιέχει κείμενα των Αθηναϊκών εφημερίδων για την αναβάθμιση του Μ.Δ.Δ.Ε.-Ε.Κ.Π.Α. καθώς και η πρόταση για ίδρυση Κέντρου Πειραματικής Παιδαγωγικής και Διδακτικής που δεν ευοδώθηκε, στις σελίδες 557-581.

ΜΕΘΟΔΙΚΟΣ και συγκροτημένος μ' ευρύτατη Παιδεία ο Αθανάσιος Ε. Παπάς και μόρφωση, έκανε πολύ καλά να μας προσφέρει σ' ένα πολυσέλιδο Τόμο, έναν ακόμη ώριμο καρπό του πολυσύνθετου ταλέντου του. Πραγματικά, δεν έπρεπε να μείνουν στην αφάνεια τούτα τα κομμάτια.

Έχει μια παλικαριά και λεβεντιά, που αγωνίστηκε στη ζωή του μ' όλες τις δυνάμεις του. Στο κεφάλαιο Δωδέκατο υπάρχει καταγεγραμμένη η παραίτηση της τριμελούς Διοίκησης το 1988 και η επανεκλογή του Αθανασίου Ε. Παπά στη θέση του Προέδρου στο ΜΔΔΕ-ΕΚΠΑ. Φωτοτυπίες μας γνωρίζουν τις εξελίξεις. Φωτογραφίες και κείμενα, από τη 583 σελίδα έως 619, μας το μαρτυρούν...

ΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ δέκατο τρίτο ασχολείται, με ένα Όραμα που δεν ευοδώθηκε: «Το Σπίτι του Δασκάλου στο ΜΔΔΕ-ΕΚΠΑ», στις σελίδες 621-631. Έχει ασύγκριτη αφηγηματική απλότητα που συγκορμίζει τον αναγνώστη.

ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΕΝΟΣ γερά και γυμνασμένος άρτια και με το σπαθί του κατέλαβε τις θέσεις που του άξιζαν, ο Καθηγητής ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Ε. ΠΑΠΑΣ. Εδραιώθηκε και έγινε γνωστός στην Εκπαιδευτική και Πνευματική Οικογένεια της χώρας μας και το ΜΔΔΕ εξακτινώθηκε στον Καναδά με τους Ομογενείς μας. Αυτά τα κείμενα είναι καταχωρημένα στο δέκατο τέταρτο κεφάλαιο και στις σελίδες 633-724. Έγινε κοινωνός των στόχων κάθε απόφοιτου του Μαρασλειου Διδασκαλείου, που επιθυμούσε να προχωρήσει στο Πανεπιστήμιο. Δεν έμεινε μόνο εκεί, αλλά έγινε «εξακτίνωση του ΜΔΔΕ της Μετεκπαίδευσης των Ελλήνων εκπαιδευτικών της Βαυαρίας – Ακαδημίας του Μονάχου με τη συμβολή του Καθηγητή του Α.Π.Θ. Παναγιώτη Δ. Ξωχέλλη», βλέπουμε στη μελέτη του δέκατου πέμπτου Κεφαλαίου, στις σελίδες 727-818. «Πρέπει οι άνθρωποι να μετακινούνται πέραν των ορίων της γενέτειράς τους, για να μπορέσουν

να κατανοήσουν, ότι με το πνεύμα κατακτά κανείς την υπεροχή και ακόμα εξανθρωπίζει και ανυψώνει την αυτοεικόνα του, αλλά και την εικόνα της πατρίδας του. Ίσως ο αναγνώστης να αναζητήσει με υποκούς συνειρμούς τα κίνητρα αυτής μας της Οδύσσειας, που είχε φυσικά το κόστος της. Είναι απλή η απάντηση και βρίσκεται χαραγμένη στο εσωτερικό στήθαιου του νεοκλασικού κτηρίου του Μαράσλειου Διδασκαλείου, χαραγμένη μάλιστα με χρυσά γράμματα: ΠΑΙΔΕΙΑ ΚΑΛΛΙΣΤΟΝ ΕΣΤΙ ΚΤΗΜΑ ΒΡΟΤΟΙΣ!», θα γράψει ο Α.Ε.Παπάς.

ΣΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ κεφάλαιο δέκατο έκτο ο συγγραφέας Αθανάσιος Ε. Παπάς μας μιλάει για «το κλείσιμο του Μαράσλειου Διδασκαλείου μετά από έναν αιώνα λειτουργίας του και τα αναπάντητα υπομνήματα του πρ. Προέδρου του ΜΔΔΕ-ΕΚΠΑ προς την τότε πολιτική ηγεσία ή διαφορετικά: «Ο τρώσας και ιάσεται» (σελ. 821-847). Με την Ομηρική ρήση που σημαίνει: αυτός που άνοιξε την πληγή μπορεί και να την κλείσει, ο ομότ. Καθηγητής και συγγραφέας Αθανάσιος Ε. Παπάς, αποδείχτηκε ένας αντικειμενικός, δίκαιος, ειλικρινής και βαθυστόχαστος μελετητής, που δεν edίστασε να είναι αυστηρός κριτής, ικανός να πιάνει τους αναπαλμούς της καρδιάς και τους μυχιαίτατους κραδασμούς της ψυχής των αναγνωστών του. Η προσφορά του υψηλή και τεκμηριωμένη, διαφαίνεται, καθώς είναι προικισμένος μ' ένα οξύτατο αισθητήριο που δονείται από το πάθος της έρευνας και την αισθητική του ανάλυση: Έχει πλούσια πείρα, συναίσθηση ευθύνης και μόρφωση περίσσια.

Ο ΕΠΙΛΟΓΟΣ, η ενδεικτική βιβλιογραφία, οι Βιβλιογραφικές παραπομπές και σημειώσεις καταλαμβάνουν τις τελευταίες σελίδες του βιβλίου, από 849-896, με εδραιωμένη θέση.

ΕΚΤΙΜΟΥΜΕ βαθύτατα το Ακαδημαϊκό και Πνευματικό Έργο του Ομότιμου Καθηγητή ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ Ε. ΠΑΠΑ, που νιώθει και θα παραμείνει –όπως λέει- ένας απλός **Δάσκαλος**. Η προσωπικότητα του παιδιού, του πρωτοκύτταρου της ανθρώπινης κοινωνίας, τον έχει βαθιά συγκινήσει κι αισθάνεται την ανάγκη να σκύψει πάνω απ' την τρυφερή ψυχούλα του και να του συμπαρασταθεί στην επαφή με τη σκληρή πραγματικότητα της ζωής. Χαρήκαμε τη δημιουργική πορεία του!

ΛΕΥΤΕΡΗΣ Β. ΤΖΟΚΑΣ

Εφαρμοσμένη Παιδαγωγική, Περιοδική Ηλεκτρονική Έκδοση του Ελληνικού Ινστιτούτου Εφαρμοσμένης Παιδαγωγικής και Εκπαίδευσης (ΕΛΛ.Ι.Ε.Π.ΕΚ.), Τεύχος 13, 2022